

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2022/23
Subject (*)	Literature and Gender (Galician and Portuguese Studies)		Code	613584118
Study programme	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade (plan 2016)			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Optional	3
Language	Galician			
Teaching method	Hybrid			
Prerequisites				
Department	Letras			
Coordinador	Fernandez Perez-Sanjulian, Carme	E-mail	carme.fernandez.perez-sanjulian@udc.es	
Lecturers	Fernandez Perez-Sanjulian, Carme	E-mail	carme.fernandez.perez-sanjulian@udc.es	
Web	http://www.udc.es/filo/MLCD.html			
General description	Estudo da aplicabilidade do paradigma dos estudos de xénero á análise da sociedade e das súas manifestacións culturais e artísticas, en particular ao caso dos sistemas literarios galego e de lingua portuguesa. Na sección de contidos figuran os temas específicos que serán tratados na materia.			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Integrar os estudos literarios nun contexto cultural mais extenso que trascenda os límites dunha soa lingua e/ou nación, atendendo á diversidade cultural
A2	Ampliar o concepto de literatura, a través da súa relación coas TICS, os medios de comunicación, o cine, as artes, no marco da diversidade cultural
A3	Ser capaz de realizar aportacións creativas e orixinais no estudo comparatista dos textos literarios, dos produtos artísticos e das realidades culturais
A4	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos
A5	Adquirir as habilidades necesarias para analizar e investigar os mecanismos dos procesos de comunicación
A6	Coñecer e valorar a diversidade cultural, con especial atención aos ámbitos hispánico e galego-portugués
A7	Coñecer as principais correntes teóricas que integraron e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes
A8	Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma
A9	Aplicar as técnicas de análise cultural respetando os fundamentos ideolóxicos presentes en contextos diversos
A10	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos
A12	Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais
A13	Aplicar unha perspectiva comparatista de carácter transnacional e plurilingüístico aos estudos literarios, artísticos e culturais
A14	Adquirir a capacidade de xestionar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais
B1	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B2	Falar ben en público
B3	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
B4	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións(TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida
B5	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñibles para resolver problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade

B9	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser, en grande medida, autodirixido ou autónomo
B10	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B12	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base e oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos. dentro de contextos mais amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
C1	Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva
C2	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos
C3	Demostrar un compromiso ético coas desigualdades
C4	Promover o entendemento intercultural desde a comprensión da diversidade
C5	Integrar coñecementos de campos de estudos diversos
C6	Aplicar coñecementos e habilidades na resolución de problemas en entornos novos o non familiares en contextos interdisciplinares
C7	Desenvolver habilidades cognitivas avanzadas (capacidade de síntese, análise e pensamento crítico) relacionadas co desenvolvemento e a creación dun perfil investigador
C8	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Coñecer, comprender e saber avaliar criticamente unha parte dos discursos teóricos que reflexionan sobre obras relevantes da literatura galega desde unha perspectiva de xénero.	AC1	BC1	CC1
	AC2	BC3	CC2
	AC4	BJ1	CC3
	AC5	BJ2	CC4
	AC6	BJ3	CC5
	AC8	BJ4	CC6
	AR1	BJ5	CR1
	AR2	BJ7	
	AR3		
Incorporar a perspectiva de xénero e feminista aos estudos literarios	AC1	BJ2	CC3
	AC2	BJ3	CC4
	AC4	BJ4	CC5
	AC5	BJ6	CC6
	AC6	BR2	CR1
	AC8		
	AC9		
	AJ1		
	AR1		
	AR3		

Ser quen de desenvolver investigacións avanzadas na análise dos textos literarios, desde un enfoque orixinal e creativo	AC1 AC2 AC4 AC5 AC9 AJ1 AR1 AR3	BC1 BJ1 BJ2 BJ3 BJ4 BJ5 BJ6 BJ7 BR1 BR2 BR3	CC1 CC2 CC3 CC4 CC5 CC6 CR1 CR2
Desenvolver a capacidade de participar con precisión de pensamento e expresión (tanto oralmente como por escrito) nos debates propios destes estudos.	AC2 AC4 AC5 AC9 AJ1 AR1 AR2 AR3	BC1 BC2 BJ2 BJ3 BJ4 BJ5 BJ6 BJ7 BR1 BR2 BR3	CC2 CC3 CC4 CC5 CC6 CR1 CR2
Identificar e interpretar os novos marcos teóricos e conceptuais que intentan explicar a evolución da cultura contemporánea	AC1 AC2 AC6 AC7 AC8 AJ1 AR2	BJ1 BJ2 BJ3 BJ4 BJ5 BJ6 BR1 BR2 BR3	CC2 CC3 CC4 CC5 CC6 CR1
Saber realizar unha análise crítica da literatura e os discursos como un medio de construción da feminidade e da masculinidade, así como dos roles e estereotipos de xénero asociados a estas identidades nas diferentes épocas.	AC1 AC2 AC3 AC4 AC5 AC6 AC8 AC9 AJ1 AR1	BC1 BC2 BJ1 BJ2 BJ3 BJ4 BJ5 BJ6 BJ7 BR1 BR2 BR3	CC2 CC3 CC4 CC5 CC6 CR1

Contents	
Topic	Sub-topic
1. A institución literaria e as mulleres escritoras, unha relación problemática	1.1. Construción autoral, visibilidade e recoñecemento institucional: unha ollada diacrónica

2. Narrativa galega de autoría feminina e reflexión sobre a(s) identidade(s) de xénero	2.1. Escrita do eu e representación da subalternidade feminina: Xohana Torres 2.2. Escrita feminista e problematización das identidades de xénero na literatura galega
--	---

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Workbook	A1 A2 A5 A6 A14 A7 A10 A8 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B9 C1 C4 C7 C5	2	20	22
Guest lecture / keynote speech	A13 A1 A2 A6 A7 A10 A8 A9 B5 B6 B7 B8 B10 C3 C4 C7 C5	6	6	12
Supervised projects	A13 A1 A2 A3 A4 A5 A10 A8 A9 A12 B13 B4 B5 B6 B7 B14 B1 B8 B12 B9 B10 C1 C2 C3 C4 C7 C5 C6 C8	0	16	16
Workshop	A13 A2 A3 A4 A5 A10 A9 A12 B13 B5 B6 B7 B14 B1 B8 B9 B2 B10 B3 C2 C3 C4 C7 C5 C6	6	8	14
Events academic / information	A13 A2 A6 B5 B6 B7 B14 B8 C7 C5	3	6	9
Personalized attention		2	0	2
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Workbook	Será preciso realizar para cada sesión e nos prazos determinados unha serie de lecturas básicas. Estas serán avaliadas a través dos comentarios e das intervencións do alumnado na aula e no encontro científico.
Guest lecture / keynote speech	Exposición da profesora co fin de introducir o contexto teórico e cultural do tema correspondente, así como os fundamentos teóricos e metodolóxicos da materia.
Supervised projects	Cada estudante terá que realizar un traballo final obrigatorio sobre algún aspecto relacionado co temario, que terá o formato dun breve ensaio e cuxo tema e orientación requirirán o visto e prace da profesora en sesións de seguimento.
Workshop	Nas sesións presenciais alternaranse as leccións maxistras coas sesións interactivas, nas que a participación do estudantado será fundamental. Levaranse a cabo actividades de diverso tipo: discusións dirixidas, comentario de textos. Todas elas terán como punto de partida fundamental as lecturas indicadas previamente pola profesora.
Events academic / information	Ao longo do curso será recibido un/unha investigador/a externo cuxa visita será preparada colectiva e individualmente para realizarmos un encontro científico fructífero.

Personalized attention	
Methodologies	Description

Guest lecture / keynote speech Supervised projects Workbook Workshop Events academic / information	A profesora encargárase de recibir e asesorar o alumnado en todas as cuestións que lle formular; ao tempo tratará en todo momento lle facer as observacións, indicacións puntuais bibliográficas, etc que puideren ser do seu interese. Esta atención personalizada tamén está contemplada para o alumnado a tempo parcial e con dispensa académica recoñecida, así como para o estudantado matriculado para se examinar na oportunidade adiantada de decembro.
--	--

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Supervised projects	A13 A1 A2 A3 A4 A5 A10 A8 A9 A12 B13 B4 B5 B6 B7 B14 B1 B8 B12 B9 B10 C1 C2 C3 C4 C7 C5 C6 C8	O traballo final obrigatorio consistirá na elaboración dun breve ensaio orixinal (ou, alternativamente, na exposición oral dese traballo) que versará sobre un aspecto relacionado cun punto do programa. Valorarase fundamentalmente a profundidade e o rigor da investigación e a claridade expositiva e expresiva.	60
Workbook	A1 A2 A5 A6 A14 A7 A10 A8 B4 B5 B6 B7 B8 B12 B9 C1 C4 C7 C5	As lecturas serán avaliadas a través dos comentarios e das intervencións do propio alumnado na aula e no encontro científico.	10
Workshop	A13 A2 A3 A4 A5 A10 A9 A12 B13 B5 B6 B7 B14 B1 B8 B9 B2 B10 B3 C2 C3 C4 C7 C5 C6	Valorarase a participación activa nas distintas actividades que se desenvolvan na aula: discusión dirixida, análise e comentario dos textos propostos, etc.	20
Events academic / information	A13 A2 A6 B5 B6 B7 B14 B8 C7 C5	O alumnado deberá participar activamente con preguntas e/ou reflexións no encontro co/a investigador/a invitado/a.	10

Assessment comments

1. OBSERVACIÓNS XERAIS DE AVALIACIÓN

1.1. Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos no conxunto de actividades que compoñen a avaliación.

1.2. O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado.

1.3. Todas as actividades ou probas deberán cumprir unhas exixencias mínimas de corrección lingüística (ortografía, puntuación, concordancia sintáctica, ausencia de reiteracións, precisión léxica, rexistro formal?); No caso de deficiencias lingüístico-expresivas, estas poderán ser penalizadas na cualificación, segundo o documento "Exixencias mínimas de corrección lingüística" (aprobadado pola Sección de Galego-Portugués o 6/7/2018 e pendurado en Moodle).

2. AVALIACIÓN DA SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO)

Na 2.ª oportunidade o alumnado será avaliado cos mesmos criterios que na oportunidade anterior, aínda que con certa variación sobre as porcentaxes xa que non se poderán ter en conta as actividades de carácter presencial (Obradoiro e participación en eventos científicos). Así, para superar a materia, terá que realizar unha "Proba mixta" para avaliar as lecturas (40%) e presentar o "Traballo tutelado" (60%).

3. AVALIACIÓN DA OPORTUNIDADE ADIANTADA DE DECEMBRO

Nesta oportunidade adiantada cada alumno/a será avaliado/a mediante unha "Proba mixta", que suporá o 40 % da cualificación final e que terá lugar na data oficial marcada pola Facultade de Filoloxía, e un "Traballo tutelado" puntuábel nun 60% que deberá ser presentado no mesmo día do exame.

4. ALUMNADO A TEMPO PARCIAL E CON DISPENSA ACADÉMICA

O alumnado matriculado a tempo parcial e con dispensa académica de exención de asistencia concedida deberá pórse en contacto co profesorado da materia no inicio do curso académico para planificar, en cada situación concreta, os axustes necesarios na avaliación no tocante ás actividades presenciais (que serán substituídas por outras non presenciais equivalentes). Así mesmo, aquel alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás aulas debe tamén contactar co profesorado responsábel.

5. CUALIFICACIÓN DE NON PRESENTADO/A

Considerarase como NON PRESENTADO/A o/a alumno/a que non entregue o traballo final obrigatorio ou non realice a proba escrita.

6. OUTRAS PRECISIÓNS

Os traballos presentados polo alumnado poderán ser incorporados ao Turnitin, ferramenta para a detección do plaxio así como de traballos previamente presentados nesta ou noutras universidades, incluso polo mesmo/a alumno/a. En caso de que se produza algunha destas circunstancias, poderán ser aplicadas as medidas contempladas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da Universidade da Coruña (artigo 14.4). No xeral, a falta de honradez académica nunha proba conlevará a cualificación de 0 nesa convocatoria e, noutros traballos, a reprobación da actividade concreta.

A materia poderá ser adaptada ao estudiantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos dispoñíbeis na UDC/no Centro: nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, coa Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>); no seu defecto, coa Titora ADI da Facultade de Filoloxía (no seguinte enderezo electrónico: pat.filoloxia@udc.gal)."

Basic	- Forcadela, Manuel / Noia, Camiño (coords.) (2011). Cara a unha poética feminista : homenaxe a María Xosé Queizán. Vigo: Xerais - García Fonte, Mª Anxos (2011). A construción da identidade de xénero na narrativa galega da segunda metade do século XX . Tese de doutoramento. UDC - García Negro, Mª Pilar (2010). O clamor da rebeldía: Rosalía de Castro, ensaio e feminismo. Santiago: Sotelo Blanco - Garrido, Ana (2015). "Las chicas raras no tienen voz". Itinerarios 21 - González Fernández, Helena (2005). Elas e o paraugas totalizador . Vigo: Xerais - Moure, Teresa (2012). Queer-emos un mundo novo. Sobre cápsulas, xéneros e falsas clasificacións. Vigo: Galaxia - Nogueira, Mª Xesús (2020). "Outros desejos, outras palabras. A representación de identidades sexuais non-normativas na literatura galega contemporánea". Daniel, Amarelo (coord.), Nós, xs inadaptadxs. Representacións, desejos e historias LGBTIQ na Galiza - Reimóndez, María (2018). "Silencios que non son: o continuum lesbiano nas narradoras galegas". Boguszcwicz, María et alii, Identidade(s) e xénero(s) na cultura galega: unha ahega interdisciplina - Vilavedra, Dolores (2018). "Singularidades da articulación socio-discursiva da narrativa galega de autoría feminina". Boguszcwicz, M. et alii, Identidade(s) e xénero(s) na cultura galega: unha ahega interdisciplinaria - VV. AA. (1987). Festa da palabra silenciada, 4 (monográfico Xohana Torres) . Obras de lectura obrigada: Xohana Torres: Adiós, MaríaMaría Reimóndez: En vías de extinciónA profesora entregará, na aula e/ou a través da plataforma Moodle, unha selección de textos literarios e críticos que o alumnado deberá ler nos prazos estipulados.
Complementary	- Amarelo, Daniel (coord.) (2020). Nós, xs inadaptadxs. Representacións, desejos e historias LGBTIQ na Galiza. Santiago: Através - Armas García, Celia Mª (2002). As mulleres escritoras (1860-1870). O xenio de Rosalía . Santiago: Laiovento - Blanco, Carmen (1995). O contradiscurso das mulleres. Vigo: Xerais - Blanco, Carmen (1991). Literatura galega da muller. Vigo: Xerais - García Negro, Mª Pilar / Rodríguez Sánchez, Francisco (1996). ?Literatura feminina e feminista da segunda metade do século XIX?. Asociación Socio-Pedagóxica Galega (ed.): Historia da Literatura Galega: - Fariña Busto, Mª Jesús / Suárez Briones, Beatriz / Martín Lucas, Mª Belén (eds.) (2005). Escribir en femenino. Poéticas y políticas . Barcelona: Icaria - González Fernández, Helena (2009). Género y nación: la construcción de un espacio literario. Barcelona: Icaria - Lema París, Ánxela / Nunes Bríons, Andrea (coords.) (2020). Tecermos redes, crearmos comunidade. Estudos sobre a obra de maría Reimóndez. Vigo: Xerais - López-López, Lorena (2019). Dialogando coas marxes na narrativa de autoría feminina: margarita Ledo Andión, Patricia A. Janeiro, Cris Pavón e Teresa Moure. Bangor: Bangor University - March, Katheleen N. (1994). De musa a literata: el feminismo en la narrativa de Rosalía de Castro. Sada: O Castro - Pena Presas, Montse (2018). Feminismos e literatura infantil e xuvenil en Galicia. Santiago: Laiovento - Moure, Teresa (2014). Politicamente incorreta. Ensaio para um tempo de pressas. Santiago: Através - Rodríguez Rodríguez, Marisol (2013). Feminismo e innovación en la narrativa gallega de autoría femenina: Xohana Torres, María Xosé Queizán, Carmen Blanco yTeresa Moure. Lewiston : Edwin Mellen Press - Rodríguez Sánchez, Francisco (2011). Rosalía de Castro, unha estranxeira na súa patria. Santiago: AS-PG - Segarra, Marta (2012). Repensar la comunidad desde la literatura y el género. Barcelona: Icaria A profesora fornecerá ao longo do curso, a través da plataforma Moodle, material bibliográfico complementar e outros recursos específicos para cada un dos temas obxecto de estudo nesta materia.

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments
Para calquera dúbida, poden pórse en contacto coa profesora, persoalmente en horario de atención ao alumnado, ou concertando cita previa no enderezo electrónico: carne@udc.gal